

JURNAL POSTUM

Ediție îngrijită de Stela NÉMETHI și Daniela SITAR-TĂUT

Cu ilustrații de Smaranda NÉMETHI și

Cuvânt introductiv de Daniela SITAR-TĂUT

ACTAEON BOOKS
BAIA MARE
2025

CUPRINS

„Prostule de cancer...”: un jurnal al suferinței optimiste.....	11
HELP SMARANDA.....	19
Mai rău decât mi-am imaginat.....	21
Despre Smaranda.....	21
Operație pe creier.....	23
Oare Kara știa?.....	24
Mediastinoscopie.....	24
Îmbrățișând spitalul.....	25
Dorință nefondată.....	25
Ajutorul.....	26
Lecția zilei.....	26
Ceva special.....	27
Problema mea.....	28
My perfecte.ro article.....	28
4075 Euro, atât de departe!.....	29
Toți ceilalți, dar nu și eu.....	29
O zi nou-nouță.....	30
8 Martie.....	31
Pisicile de pe insula Usedom.....	31
Nu! Nu! nu.....	32
Cu 4 luni înainte.....	33
Mi-aș dori.....	33
E-n regulă!.....	34
Televiziunile românești spun povestea mea.....	34
Nu-i ironic?.....	34
Project Happy.....	35
Carusel emoțional.....	35

Partea aproape trăită a vieții mele.....	36
Râuri de rimel.....	37
Timp.....	37
Când ajungi la două opțiuni.....	38
Ofer ceea ce am.....	39
Numai dacă <i>mor un pic</i>	40
Iată soarele!.....	40
Până acum, a mers bine!.....	41
Lista dorințelor.....	41
Dimineată confuză.....	42
Zi de filmare.....	43
Ljubljana.....	44
Mai e mult.....	45
Alint.....	45
Am crezut.....	46
Toxic.....	46
Bat la cur!.....	46
Radio Transilvania.....	47
„Problema”.....	47
De două ori pe zi.....	48
Zi de recoltă.....	49
Dimineată glorioasă.....	50
Revista <i>Femeia</i>	50
6 luni în urmă.....	51
Vizitatori.....	51
Binefăcătorul Misterios.....	52
În lucru.....	53
După două luni.....	53
Paralizie?.....	54
DUMNEZEU & EU.....	55
Iubesc.....	56
Retrospectiva.....	57
Turnamentul de fotbal.....	58
Stockholm.....	59
Mulțumesc Karmei.....	59
În schimb, poți deveni frumos.....	60
Lucru în echipă.....	60

Stilul Suedez.....	61
Astăzi.....	61
Lecții importante de viață.....	62
Pot să o facă, dar nu o fac.....	63
Din două rele.....	63
Distrusă rău.....	64
Tot ce am visat.....	64
O zi bună.....	65
Ziua mea de 33 de ani.....	66
Rage Against the Machine.....	66
Ground Control.....	67
Cel mai frumos cadou de ziua mea!.....	68
Oamenii stricați se reciclează.....	69
Cea mai rea zi din viața mea.....	69
Hard Rock Caffè București.....	70
5 zile mai târziu.....	71
Totul va fi bine până la sfârșit. Nu este încă bine, dar nici nu a venit încă sfârșitul.....	72
Am scăpat!.....	73
Învingând insomniile.....	73
Am plâns.....	74
4 a.m., Poftă de pizza.....	74
A început.....	75
Noi începuturi.....	76
Astăzi sunt bine!.....	77
Retrospectiva WBRT.....	78
Grea apăsare.....	78
100% CÂȘTIG!.....	79
A fost agentul „K”.....	80
Modern, Curat și Fain!.....	81
Cea mai frumoasă fată din lume.....	81
Ieri a fost o zi foarte grozavă!.....	82
IEEEEEEEI!.....	83
O zi atât de perfectă.....	83
We’re Jammin.....	83
De la București la Carei.....	84
Convalescența nu este pentru mine.....	85

Am un secret!.....	86
Am fost sedusă.....	87
Cancer cel mic și sexy.....	87
Campania.....	88
Unde îmi este mintea?.....	89
Somnoroasă și răutăcioasă.....	89
Blocată în moment.....	90
Vreau!.....	90
Reflexie.....	90
Pielea în care trăiesc.....	91
Atât de surprinsă.....	92
Sper că înțelegi.....	92
Fără cuvinte.....	93
Cea mai ciudată chestie!.....	94
Poate.....	95
The Shape of my Heart.....	95
Destin, liberul arbitru și karma.....	96
3 lei.....	96
Magia lui excentrică.....	97
Vagabondul avea dreptate.....	98
Gândire pozitivă.....	99
Nu sunt singură.....	99
Pisici vs lipitori.....	99
Morcovi, andive, ciuperci și somon.....	100
Din locul meu.....	101
Life Coach.....	102
Una caldă, una rece.....	102
Incomparabil mai frumos.....	103
Câte un centimetru fiecare.....	104
Nu îmi e frică de Dumnezeu.....	104
<i>Moonage daydream</i>	105
Totul vine și se întoarce împotriva ta.....	106
Pe cai!.....	106
Duminica.....	107
„Pa!”-ul din coada ultimei noastre conversații.....	107
Mai bine aș bea o cafea.....	107
Să simt cum e să simți.....	108

Pe cuvânt de onoare!	109
O păpușă croșetată.....	110
Ceva nemaipomenit de frumos!.....	110
Cu drag, din Haifa!.....	110
Patru săptămâni.....	112
Acest trup.....	113
Așteptările pe care le am de la mine!.....	113
Aventura Romană – partea I.....	114
Aventura Romană – partea a II-a.....	115
Canapeaua mea, fantezia mea.....	116
Care-i fericirea ta?.....	116
Tatăl nostru.....	117
Oare habar n-avem?.....	117
Creierul meu are umor.....	118
Catalog de prețuri.....	119
Acea perioadă a anului.....	119
Am aruncat 50 de lei.....	120
Scrisoare pentru copiii mei.....	121
Fantezie de iarnă.....	122
Sfântul Valentin Muncitoresc.....	123
Asta e bine.....	124
Mucus Maximus.....	124
Călători în timp.....	124
Această palmă, numită Realitate.....	125
Anul acesta îmi țin majoratul!.....	126
Exhibiționist.....	126
Aș vrea, aș vrea să nu mai am cancer.....	127
Ulcer sau Depresie?.....	127
Un lucru imposibil, înainte de micul dejun!.....	128
Arta e o meserie, ca oricare alta!.....	129
De ce gândul că voi muri, mă enervează așa de tare?.....	130
O relație pe termen lung!.....	131
Ruleta rusească.....	131
Să dai totul naibii și să alergi către ieșire.....	132
Stil de viață.....	132
Vacanță în București.....	133
București-Roma-Paris-București-Roma-București.....	134

Zombi.....	134
Adio, Tati!.....	135
Ultima zi.....	136
Te pupă Tati.....	137
Năpârlirea.....	137
Melancolia.....	138
Trei ani și 6 luni.....	139
Patru săptămâni, cinci punctii pulmonare și un pupic.....	139
Vienna Calling.....	140
Nu am îndrăznit să spun, dar speram.....	141
De luni până vineri trecură 3 luni.....	141
Ca o prințesă războinică.....	142
Domnițe la ananghie.....	142
Fii fără frică! Totul va fi bine.....	143
La mulți ani, prietena mea!.....	144
Atunci când sunt cu mine.....	145
De ce mi-ai spart și ochelarii, Doamne?.....	145
Cum mă simt?.....	146
Mi-e greu să recunosc.....	147
JURNAL DE FACEBOOK.....	149
ALBUM SMARANDA.....	177

„PROSTULE DE CANCER...”: UN JURNAL AL SUFERINȚEI OPTIMISTE

În urmă cu patru ani, mergând la Carei, la mormântul părinților mei, de Lumină, am trecut în vizită și pe la educatoarea mea, doamna Stela Némethi. Mama, Margareta Sitar-Tăut, îi fusese dirigintă la Liceul Pedagogic, iar cu Stela și Rodica Racolța păstrase o frumoasă relație de prietenie peste timp. Cunoșteam drama celei care-și pierde copila mai mult decât talentată, genială – poate, la numai 37 de ani, știam lupta supraumană dusă de fata frumoasă ce zâmbea morții consolându-i ea pe cei din anturaj, campaniile de colectare de fonduri pentru a-i prelungi viața și momentul fatal, când niciun cuvânt nu poate să mângâie. La acea descindere în orașul copilăriei și adolescenței mele, Stela mi-a vorbit de intenția ei de a face o carte în memoria fetei. Dar nu era încă pregătită. Între timp, s-a întărit în neuitare, a donat 26 dintre lucrările plastice ale Smarandei Muzeului de Artă Satu Mare, a păstrat cu sfințenie blogul *Help Smaranda* pe un stick năvălaș și, într-o zi de februarie în acest an, a venit la mine, în Baia Mare, făcându-și curajul de-a-mi încredința texte și imagini pentru a îndeplini această ultimă dorință a fetei. Mi-a spus tot atunci că Smaranda avea pregătit pentru tipar un volum despre cafea, ilustrat de ea, care așteaptă încă să fie adus la lumină.

Volumul *Jurnal postum* l-am conceput pe mai multe secțiuni, pentru a releva fațetele multiple ale artistei-diariste. Cea dintâi, *Help Smaranda*, se mărginește să transcrie blogul tinerei care luptă pentru viață. Din momentul în care a căpătat teribilul verdict medical, a devenit un model pentru cei suferinzi de aceeași maladie. Partea secundă, *Jurnal de Facebook*, se află în prelungirea celei dintâi, cu notații mai scurte, ca urmare a faptului că boala avansa galopant, iar scrisul ajungea o corvoadă. Este motivul pentru care uneori se fac doar trimiteri la articole, piese muzicale sau amintiri din trecut. O bună parte din economia textuală a tomului este dedicată artistului plastic. Debutând cu un album foto rememorativ, care re-scrie în imagini scurta odisee terestră a Smarandei, de la fetița de 3 ani, la copila care merge la prima împărtașanie, la studenta cocoțată pe schele în cadrul atelierelor de restaurare din Palermo ori alături de artiști consacrați la Expoziția *Portes Ouvertes* de la Paris, ca invitat special, în

preajma lui Murivale, prin Roma sau Stockolm, aceasta va continua cu ciclurile de lucrări ale Smarandei și avem aici o paletă expresivă diversă, de artist matur, hărui, aspect evidențiat încă de *Autoportretul* făcut la 19 ani, prezent pe coperta I a cărții. Descoperim *Desene în peniță* reflectate în suita *Micul Prinț, Arbori* sau ca ilustrație de carte pentru volumul de pamflete politice *Aventurile papagalului galben*, unde remarcăm o excelentă transpunere caricaturală text-imagie, cu un umor fin și burlesc deopotrivă, lucrări în ulei pe pânză, dispuse în ciclurile *Lucruri mărunte* sau în puzzle-urile din *Anatomia sărutului*, unde asistăm la un viraj expresionist, corporal, iar feminitatea nu e nici idealizată, nici vulgarizată, ci expusă în fragmente, în puzzle-uri, în anatomii parțiale. Culoarea se transformă în carne picturală, iar structura lucrărilor — împărțirea în panouri, segmente, module — sugerează o corporalitate în re-construcție.

Albumul de artă e un testament afectiv, cronologic și stilistic, înscris într-un filon autobiografic profund, o expoziție extinsă în pagină, unde biograficul devine pre-text pentru o continuă reevaluare estetică. Structura sa mozaicată se ordonează precum un jurnal de identitate artistică. Este remarcabilă traversarea mai multor registre plastice — de la desen în peniță la tehnica mixtă și pictură în ulei — fără ca artista să-și abandoneze vreodată tonul confesiv și apologia gestului minor. Putem remarca în *Ciclul Lucruri mărunte* (2016) o poetică a cotidianului sublimat. Aici, obiectele banale — o râșniță, un ceainic, o limonadă — devin personaje ale unei intimități aproape sacralizate. Subtilitatea acestora stă în decupajul obiectual: un bujor, o râșniță, un pește. Dar toate trăiesc într-o aură de intimitate și simbol. Sunt lucruri și prezențe deopotrivă, brodate prin arta de a sacraliza banalul prin emoție și lumină domestică.

Tot astfel, *Ciclul Liniile vieții* sau *Arborii* se așază sub semnul unei grafii expresioniste, în care linia evocă, nu penelează. Sub penița Smarandei, trunchiul nu e doar arborele fizic, ci axul vertical al memoriei, iar ramurile devin brațele timpului care îmbrățișează protector sau vatămă. Dincolo de lirismul discret și ironia uneori tandă (vezi *Aventurile papagalului galben*), albumul emană o vitalitate paradoxală: aceea a artei create sub semnul fragilității. Prezența notelor despre tratamente medicale, expoziții realizate „după radioterapie pe creier”, sau fotografiile de la Paris ori Palermo capătă o dimensiune simbolică: pictura devine supraviețuire, iar albumul — un refugiu estetic în fața extincției. Într-un alt registru, lucrările din *Anatomia Sărutului* sau ciclul *Eve* deschid porțile unei corporalități fărâmițate, recompuse în puzzle-uri picturale. Este o feminitate care se re-inventează *en miettes*, dar cu o forță magnetică ce sugerează o identitate în permanentă negociere cu sine și cu lumea. Albumul se metamorfozează într-o autobiografie vizuală, nu doar o selecție de lucrări, care continuă, plastic, evenimentele descriese în jurnalul de blog sau cel de Facebook. Fiecare fotografie, desen, pictură este o pagină de jurnal plastic, scrisă cu tuș, ulei sau grafiti, unde viața, boala, familia și călătoria devin o galerie de stări, de mărturii în

culori și contururi. De aici începe lectura: nu ca privitor al artei, ci ca martor al unei biografii care devine formă. Așezate cu grijă, testamentar, imaginile din copilărie, tinerețe și maturitate — *Prima împărtășanie (1988)*, *Liceul de Artă, Italia (2002–2003)*, *Paris (2016)* — constituie notății afective care dau consistență narativă unui parcurs artistic profund legat de propriul trup și destin. Fiecare fotografie este un pașaport identitar, al sinelui cu ipseitatea. Nu ca decor, ci ca textură a operei. În desenele în peniță, artista pare să practice o formă de scriere cu imagini, un jurnal al neliniștii rafinate, în care linia este fie nervură a minții, fie tăietură subtilă în epiderma aducerii aminte. Titluri precum *Gânduri*, *Nedumerire* sau *Vestire* nu sunt doar enunțuri, ci metafore ale unei autoanalize plastice, în care forma devine psihanaliză. Avem o grafie tensionată de sensuri, în care gestul este reținut, dar ideea explodează dincolo de hârtie. Finalul albumului duce spre o pictură epurată de figurativ, unde arborii și abstracțiile se topesc în forme mai puțin narrative, dar mai tensionate spiritual. Culorile devin aerate, contururile se dizolvă, iar accentul cade pe sugestie și vibrație. Artista pătrunde într-un spațiu de respiro metafizic, unde arta se distanțează de lume tocmai ca să o înțeleagă mai bine. Încheierea tomului cu secvențe de viață (cu fiica, cu mama, cu Marius Tucă la o seară de poezie) și mulțumirile către medici, familie, prieteni — transformă această lucrare într-un autoportret total, o biografie picturală în care viața continuă prin artă.

Volumul *Jurnal postum* al Smarandei Némethi se înscrie într-o paradigmă diaristică aparte, specifică jurnalelor de boală contemporane, dar se diferențiază net de acestea printr-un melanj de cerebralitate estetică și supraviețuire prin artă, o formă de creație identitară, în care eul diaristic se re-construiește prin cuvânt, culoare și autoironie. Scriitura Smarandei Némethi re-educă privitorul pus în fața suferinței. Jurnalul se caracterizează prin fragmentarism și alternanța cotidianului medical cu reflecția autoscopică, dar reușește să creeze un spațiu textual de intimitate și putere. Deși uneori asistăm la regresii temporale rememorative în cazul jurnalului Smarandei, acesta urmează principiul calendaristic, axat pe sincronizarea dintre textul redat și evenimentele prezente, dar și pe hibridarea între exterioritate și interioritate. Autoarea este deopotrivă un cronicar al sinelui, care înglobează simultan universul familial, lupta crâncenă cu maladia, radiografia interiorității și rechizitoriul vieții de până acum, precum și un cronograf al exteriorității. Volumul artistei nu e doar un blecherian jurnal de sanatoriu, cât unul de boală, de luptă – inegală – cu aceasta și cu tentaculele ei inexpugnabile, un jurnal al extincției în care descoperi, stupefiat și empatic, drama unuia dintre apropiați. Acesta conservă, în pofida tragicismului, personalitatea definitorie a autoarei: extravertită, empatică, optimistă, altruistă. Tomul valorifică patru ani calendaristici din odiseea terestră a artistei plastice, fiind definitoriu prin mutațiile survenite în plan biografic și sapiențial. Jurnalul este deopotrivă un pariu al sinelui cu sinele, un exercițiu de sinceritate

impus, dar și o radiografie, o investigație lucidă a maladiei. Este motivul pentru care meditațiile asupra propriei condiții se conjugă cu cele ale destinului personal, inflexiunile mistice aducând o oarecare anestezie realității dramatice. Aprehensiunea extincției tronează încă din primele pagini. Jurnalul va deține astfel o funcție soteriologică, de analgezic al maladiei, de evadare din propriul trup devenit, tot mai evident, perisabil. Suntem introduși într-o interioritate perturbată seismic de intervenția chirurgicală survenită, de operația pe creier și verificarea continuă a stadiului evolutiv al tumorilor maligne. Teama de teribilul diagnostic ce planează, ca o sabie a lui Damocles, deasupra ființei, nu conduce la manifestări lacrimogene, ci intensifică luptă, printr-o asumare voită a părții pline a paharului, în pofida unui diagnostic ce nu oferă speranței prea multe aripi, adenocarcinom cu mutația ALK pozitiv. Smaranda va duce o luptă crâncenă cu maladia, devenind, prin blogul *Help Smaranda* un model pentru cei suferinzi de aceeași boală.

În tradiția jurnalelor de boală (Frida Kahlo, Susan Sontag, Anca Mizumschi), *Jurnal postum* aduce o voce narativă extrem de interesantă și atipică. Sontag deconstruia stereotipurile cancerului, în vreme ce Smaranda le umanizează. Frida își transforma durerea în pictură, dar Smaranda combină pictura, scrisul și activismul.¹ Jurnalul ei devine spațiu de comuniune și solidaritate, un jurnal public, o pledoarie pentru viață. Spre deosebire de multe jurnale de boală care documentează degradarea, cel al Smarandei documentează construcția de sine în ciuda bolii. Scrisul e autoreflexiv, transformator. Smaranda nu e doar cronicarul a ceea ce i se întâmplă – ci decide cum va fi relatată propria boală: un jurnal-atelier, un jurnal-devenire, nu doar unul de „rezistență”.

Poetica Smarandei e una a suferinței optimiste – o formulă paradoxală, poate, dar care traduce un *modus vivendi*. Autoarea transformă durerea în exercițiu de frumusețe. Ea alege să zâmbească, să își vopsească buzele roșii, să alerge. Durerea nu este nicicând romantizată, ci confruntată frontal, cu decență și luciditate. Boala e de-scrisă, observată, domesticită uneori, astfel încât speranța se impune ca un gest de auto-construcție. *Jurnalul postum* al Smarandei impresionează printr-o simplitate dureroasă și o autenticitate deconcertantă, o confesiune nealterată de artificii stilistice, în care emoția brută înlocuiește orice urmă de retorică ornamentală, într-un limbaj precis, al ochiului care vede și simte deopotrivă, reușind să traducă firesc, potrivit, realitatea cea mai acablantă. Există o evidentă schimbare de ton între primele fraze, unde realitatea bolii este

¹ Blecher, Max. *Inimi cicatrizate*. Editura Humanitas, 2011; Boyer, Anne. *The Undying: A Meditation on Modern Illness*. Farrar, Straus and Giroux, 2019; Kahlo, Frida. *Jurnalul intim*. Editura Humanitas, 2009; Mizumschi, Anca. *Poarta lui Meliq*. Editura Tracus Arte, 2013; Sontag, Susan. *Illness as Metaphor*. Farrar, Straus and Giroux, 1978; Acterian, Jeni. *Jurnalul unei fete greu de mulțumit*. Editura Humanitas, 2012; Nemethi, Smaranda. *Help Smaranda*. Text publicat online, 2014-2015.

acceptată aproape tehnic („investigații aprofundate”), și finalul, unde intervine o notă de disperare cenzurată cumva cu pudoare.

Mărturisirea „întotdeauna am crezut că anul în care voi face 33 de ani va fi anul meu de succes” capătă o dimensiune tragic-ironică, relevând conflictul dintre așteptările personale și brutalitatea destinului, un exemplu al felului cum odiseea vieții poate fi impusă de forțe exterioare, eludând proiectele personale. Avem un jurnal de suferință, cu toate convențiile acestui tip de discurs: notă personală, adresare directă către lector, solicitările de solidaritate. În lipsa unei concluzii elaborate, apelul final („mulțumiri acelor care îmi strângeți pumnii...”) funcționează ca un punct de sprijin emoțional, oferind textului un echilibru fragil între speranță și resemnare. Astfel, suntem părtașii poveștii unei lupte, secundate de expresia unei conștiințe artistice care metamorfozează suferința în lexeme amprentante, fără patetism, dar cu o franchețe indelebilă.

Textul melanjează relatarea obiectivă cu apelul emoțional, creând o punte între rațional și afectiv. Detaliile medicale precise („adenocarcinom cu mutația ALK pozitiv”, „Crizotinib”, „Ceritinib”) ancorează discursul în realitatea crudă a bolii, conferind transparență autenticistă. Condeiera nu doar că-și expune suferința, ci o explică, o cuantifică, oferind cititorului o perspectivă clară asupra luptei pe care o duce. Schimbarea de tonalitate devine evidentă spre final, când relatarea clinică lasă loc rugăminții directe: „Ajută-mă să îmi cumpăr pastilele și să câștig lupta cu cancerul!”. Formulată imperativ, enunțul marchează momentul implicării directe a lectorului, nu ca simplu spectator pasiv, ci în ipostaza de potențial salvator.

Textul se coagulează logic, trecând de la diagnostic la căutarea soluțiilor, la eforturile financiare și, în cele din urmă, la apelul umanitar. Această organizare ascensională accentuează tensiunea/ disperarea, făcând ca finalul să fie și mai dramatic. Jurnalul nu este unul intim în sens clasic, ci unul asumat public, comunitar, digital. Autoarea își transformă fragilitatea într-un catalizator social, implicând prieteni, necunoscuți, medici și cititori într-o rețea de sprijin afectiv. Ea scrie pentru a se ancora în lume – un jurnal scris „cu oameni”, nu „despre oameni”: „Nu voi face o campanie lacrimogenă. Ar fi un gest suprem de egoism.” Acest refuz al dramatismului stereotipic ne devoalează o Smaranda care nu cere compasiune – ci complicitate, susținere, umanitate. Tonul rămâne mereu echilibrat, chiar și în cele mai disperate momente.

Există evenimente-cheie care configurează acest volum. Cel dintâi îl constituie diagnosticul: „Mai rău decât mi-am imaginat” (18 ianuarie 2014) devine un șoc tăcut. Fără preludii, fără compasiune: „tumoare multiplă la plămânu drept și tumoare pe creier”. Dramatismul nu rezidă din ton, ci din ceea ce nu se spune – spațiul gol dintre cuvinte, în care lectorul amușinează hăul care se cascadează în viața diaristei. Specificitatea acestui moment constă în răceala obiectivității clinice, care ajunge astfel și mai sfâșietoare. Evenimentialul se instaurează

din plin, cu un realism sec, care frapează. E debutul unui război spiritual și biologic deopotrivă.

Un al episod este acela al morții părintelui: „Adio, Tati!” Un moment de durere în dublu registru: Smaranda, aflată deja în luptă cu extincția, este martor în fața stingerii tatălui său. Textul e dislocat între propria fragilitate și durerea celui alt. Nu avem un doliu clasic, ci o despărțire *en raccourci*, în care pierderea părintelui ajunge o reflecție a propriei potențiale dispariții. Fragmentul e redactat într-o liniște terifiantă, cu sincope, care denunță durerea. Confesiunea din „Am plâns” (august 2014) ne face părtașii uneia dintre cele mai umane și înduioșătoare mărturisiri. Nu pentru că plânsul ar fi o manifestare singulară, ci pentru că rezidă dintr-un paradox: nu este generat de tristețe, ci de fericire: fericirea de a fi iubită, de a avea 10 pastile care echivalează cu 10 zile în plus de viață. Lacrimile devin simbolul unei victorii intime împotriva fricii – o emoție pură, fără retorică, fără machiaj. Episodul „Prostule de cancer...” te devastează. Avem un monolog visceral adresat bolii. Autoarea personalizează cancerul, i se adresează direct, îl confruntă: „Dacă mor eu, mori și tu”. Această răsturnare a raportului de putere este copleșitoare. Nu boala o devorează pe ea, ci ea o reduce la tăcere prin discurs. Smaranda transformă boala într-un personaj pe care îl ridiculizează, îl admonestează, îl amenință. Acest text e o mantră de supraviețuire, o scenă de luptă mitologic-biblică, a lui David cu Goliath, a unui eu vulnerabil și un tu parazit.

Smaranda nu renunță la rujul roșu, la hainele colorate, la ritualurile de cochetărie. Această alegere nu e frivolă, ci manifestă: frumusețea devine o armură simbolică. Gestul, estetic, de cosmetizare, este, *in facto*, un act existențial, o formă de a-și păstra integritatea în fața unei boli care descompune corpul. „Zombi”, „prostule de cancer”, „ce bine arăt în metrou” – toate sunt expresii ale unei voci narative care refuză să dramatizeze artificial. Râsul constituie o tehnică de supraviețuire în jurnalul Smarandei: o pauză comică printre intubații, puncții, metastaze, în care umorul e o alegere curajoasă, un antidot etic și estetic. Ea își exprimă frust dorința: „Aș vrea, aș vrea să nu mai am cancer”, într-un text aparent infantil, ce se derobează de orice convenție, refuzând masca serenității asumată cotidian. Este expresia unui dor visceral, imposibil, dar rostit fără resemnare, un strigăt care nu cere explicații, ci speră la un miracol. Simplitatea devine cutremurătoare, iar enunțul capătă iz testamentar, o rugăciune rostită onest într-o lume post-creștină. „Operație pe creier” se traduce textual printr-o postare scurtă, dar simbolic încărcată. Mulțumirile exprimate sunt un mod de a alunga frica. Prin recunoștință, Smaranda reușește să structureze realitatea, să-i dea un sens într-un moment de vulnerabilitate extremă. „Oare Kara știa?” se învesmântează într-o calină tandrețe. Intervenția pisicii Kara, care linge taman locul unde fusese tumoarea, deschide întrebări despre intuiția animală, dar și despre apropierea dintre suferință și tandrețe. „Nu-i ironic?” devoalează